
Legfolk kan gi psykiatrisk hjelp

DEBATT

AUDUN IRGENS

audun.irgens@sshf.no

Audun Irgens er ph.d., spesialist i psykiatri og overlege ved DPS Østre Agder, Klinikk for psykisk helse – psykiatri og avhengighetsbehandling, Sørlandet sykehus Arendal.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

ANNE UDAL

Anne Udal er ph.d., spesialist i psykiatri og overlege ved DPS Østre Agder, Klinikk for psykisk helse – psykiatri og avhengighetsbehandling, Sørlandet sykehus Arendal, og i Alderspsykiatrisk avdeling, NKS Grefsenlia.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Det mangler psykiatriske fagressurser i store deler av verden. Å lære opp legfolk til å gi behandling kan bidra til at flere får hjelp.

På verdensbasis bidrar psykiske sykdommer til mer uførhet enn noen annen sykdomskategori (1). Det er et gap mellom behov og tilgjengelige psykiatriske fagressurser i store deler av verden. Verdens helseorganisasjon (WHO) anslo i 2011 at 76–85 % av psykiatriske pasienter i lavinntektsland ikke får behandling (2). Det er stor mangel på utdannet helsepersonell i den delen av verden (3).

I en leder i Tidsskriftet nr. 17/2021 skrev Martine Rostadmo: «Verden er urettferdig. I rapporten fra 2019 problematiseres det at forskning og utvikling stort sett bare foregår i høynntektsland, og ikke er rettet mot behovene i lavinntektsland.» (4)

En av forfatterne av denne artikkelen deltok i en metastudie som er den første som har sett på effekten av psykiatrisk behandling gitt av kun legfolk. Studien ble publisert i Bulletin of the World Health Organization sommeren 2021 (5).

Hovedfunnet fra 20 studier med 5 612 deltakere var at legfolk kan gi virksom behandling av angstlidelser, posttraumatisk stress, depresjon og alkoholmisbruk i land med lavt og middels inntektsnivå. I de seks studiene som viste best effekt, fikk legfolkterapeutene 2–10 dagers opplæring (tre studier: to dager / to studier: én uke / én studie: ti dager). I fem av disse studiene ble det gitt veiledning under behandlingen.

**«Legfolk kan gi virksom behandling av angstlidelser,
posttraumatisk stress, depresjon og alkoholmisbruk»**

Psykiatrisk behandling gitt av legfolk som har fått opplæring og veiledning, kan altså være et viktig bidrag til at langt flere mennesker i lavinntektsland kan få virksom psykiatrisk helsehjelp. Det vil være betydelig mindre ressurskrevende og tidkrevende enn å utdanne nok fagfolk. Vi håper derfor at resultatene fra studien vil bli sett og brukt av nasjonale helsemyndigheter i mange land samt av norske bistandsmyndigheter.

REFERENCES

1. Vigo D, Thornicroft G, Atun R. Estimating the true global burden of mental illness. *Lancet Psychiatry* 2016; 3: 171–8. [PubMed][CrossRef]
2. Verdens helseorganisasjon. Report of the high-level preparatory (HLP) meeting for the sixty-fifth session of the WHO-SEA Regional Committee. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/206252> Lest 1.3.2022.
3. Verdens helseorganisasjon. Health workforce requirements for universal health coverage and the sustainable development goals (Human Resources for Health Observer, 17). <https://apps.who.int/iris/handle/10665/250330> Lest 1.3.2022.
4. Rostadmo M. Alle vet at pesten kommer. *Tidsskr Nor Legeforen* 2021; 141. doi: 10.4045/tidsskr.21.0796. [PubMed][CrossRef]
5. Connolly SM, Vanchu-Orosco M, Warner J et al. Mental health interventions by lay counsellors: a systematic review and meta-analysis. *Bull World Health Organ* 2021; 99: 572–82. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 22. mars 2022. *Tidsskr Nor Legeforen*. DOI: 10.4045/tidsskr.22.0135

Mottatt 16.2.2022, godkjent 1.3.2022.

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 15. februar 2026.